

складається з пакета 40 напрямних труб, які встановлені на основу, що може обертатись та дозволяє наводити у вертикальній та горизонтальній площинах.

Напрямні труби мають довжину близько 3 метрів, діаметр гладкого ствола дорівнює 122,4 мм. Для надання снаряду обертального руху в стінці прямої труби зроблено П-подібний паз, у якому ковзає штифт снаряда.

ГЛАВА 1

— Слухай наказ, Жулік, — кричав у рацію начальник артслужби бригади підполковник Семенюк. Навкрути все вибухало та гриміло. — Висуваєшся зі своєю батареєю в район полігона і відкриваєш вогонь за координатами...

Капітан Горлиця записував цифри, не звертаючи уваги на вибухи. Орки нестримно рухалися до Миколаєва, прагнучи якщо не захопити місто, то, принаймні, обійти його, щоб відкрити собі шлях на Одесу.

— Зрозумів, — вигукнув Горлиця, коли потік цифр скінчився. — Висуваюся.

У боксах на нього вже чекали бійці. Вони стовбичили біля заведених машин, раз за разом здригаючись, коли десь поруч вибухало. «Майже половина з них не знає, що таке бій», — майнуло в голові. Цивільні люди, одягнені в плямистий одяг. І з ними треба їхати на виконання першого бойового завдання...

— Слухай наказ, — промовив капітан. — Висуваємося в район полігону, розгортаємось і відкриваємо вогонь. Спорядження все на місці?

— Так, — почулися розрізнені голоси.

— По машинах. Я їду в «Тойоті» першим. Кок, — Горлиця звернувся до молодого чорнявого солдата, який дивився на нього переляканими очима. — Замикаєш колону. Дивися, обережніше, щоб б/к не здетонував. Усе. По конях!

Поки бійці пакувалися до кількох машин та буса «Тойота», Горлиця набрав номер і попросив:

— Люба, ми на рибалку. Ні, недалеко. Прикрий нас, а я теж «шапку-невидимку» поставлю. Угу! Я теж тебе кохаю. Так, потім зателефоную.

Ворота боксів розчинилися. Машини одна за одною залишали територію пожежної частини, де базувалася батарея реактивників.

— Жени якомога швидше, — наказав капітан Тринадцятому, дядькові років під сорок.

— Долетимо, як пташка, Паличу, — весело відповів той з ледь вловимим одеським акцентом і замуликав собі під ніс якусь веселу пісеньку. — Все буде нормуль!

Але Горлиці було не до веселощів. Орки підступили до міста впритул, бої йшли практично в його межах. І за те, що західна околиця поки що вільна, треба добряче подякувати поліції, теробороні, морпіхам та десантниками. А могло бути, як в Херсоні...

— Праворуч повертай, — комбат навіть рукою вказав напрям. — Ями об'їжджай обережніше, щоб хлопці в бусі не порозбивалися.

— Зробимо, Паличу, — кивнув Тринадцятий. — Хлопці будуть задоволені.

Поле навколо траси раптом вкрилося чередою вибухів. Тринадцятий різко загальмував, та Горлиця не дозволив йому спинитися:

— Не зупинятися! Вперед!

Гримнув і зиркнув у дзеркало заднього виду. Дві БМ-ки та вантажний «Урал» трималися зеленої «Тойоти», наче приклеєні. Це добре. Це дуже добре.

— Паличу, а звідки у вас такий позивний — Жулік? — раптом спитав Тринадцятий. Він чув розмову з підполковником Семенюком.

— Дивись краще за дорогою, — порадив капітан.

Хоч зовні він залишався спокійним, усередині все вирувало. І найголовнішим у тому вирі був страх, холодний, чіпкий — за себе, за підлеглих, за завдання. Якщо ляже під свій страх він, капітан Горлиця, то запанікують і солдати. А якщо хвиля паніки накрие всю батарею — завдання провалиться, люди загинуть, техніка пропаде. Таке він уже бачив вісім років тому на Донбасі...

Комбат скосив очі на Тринадцятого. Солдат вів машину рівно, щось муликав собі під ніс і навіть час від часу усміхався. Одесит, одним словом. Презирство до смерті, любов до життя. А загалом саме в цьому вся Україна...

— Куди на полігоні? — спитав Тринадцятий.

— У самий кінець, — уточнив Горлиця.

Бус пригальмував перед поворотом із траси. Тринадцятий надавив на клаксон, вимагаючи від цивільних авто поступитися.

Машин їхало до Миколаєва багато. Шосе з Херсону було вщент запружене транспортом. І чи не на кожному лобовому склі великими літерами білів надпис «ДЕТИ». Горлиця похитав сам до себе головою. Навряд чи це спрацює. Багато цивільних машин орки розстріляли просто так, в ейфорії перемоги, і навряд жалість, співчуття і здоровий глузд прокинуться в їхніх кам'яних душах тепер.

Машини ледве встигли з'їхати на ґрунтівку, як у полі розпочали рватися снаряди. Вони падали зрідка і як Бог на душу покладе. Видно, артилеристи пристрілювалися, виявляли цілі. Треба поквапитись.

— Натиснемо на газ — і все буде нормуль, — пообіцяв Тринадцятий.

Капітан усміхнувся. Невже він промовив останні слова вголос? Таки роки беруть своє. Як не як — п'ятдесят два майже стукнуло. Нічого. Ще повоюємо.

Попри обстріл, машини мчали не зупиняючись. Грунтовка спочатку спускалася донизу, пробігала під мостом об'їзної і знову здіймалася вгору. А там повертала праворуч і вела до стрільбищ, де стояли будинки в кілька поверхів. Тут десантники 79-ї бригади вчилися стріляти та штурмувати будівлі.

Тринадцятий повернув праворуч і поїхав туди, де височіло кілька триповерхових будівель. Горлиця недаремно обрав їх як позиції для стрільб: звідси і вести вогонь зручно, і сторонній не побачить.

— Зарулюй під будинок, — наказав Горлиця і тричі постукав у стінку кабіни. — Виходимо!

Бійці вискочили з буса, оточили капітана.

— Машини займають позиції, а ви — оборону навколо, — скомандував той бійцям, перекрикуючи гуркіт вибухів, що монотонно накривали поле стрільбища. — Вантажитесь у машину тільки після того, як БМ-ки відстріляються, згорнутья і розпочнуть рух. Зрозуміло? Ігоре — командуй! Мішаня, що там?

— Я готовий, — трохи затинаючись, промовив хлопчина років двадцяти трьох на ім'я Мішаня. — Потрібні цифри.

Горлиця передав папірець з координатами, а сам оцінив готовність підрозділу.

Йому таки пощастило із солдатами. Більшість із них були цивільними і давно не тримали у руках

справжньої зброї, проте знайшлося кілька людей, які раніше воювали або служили в армії на контракті. А дехто з хлопців пройшов непогану військово-підготовку зовсім нещодавно. Той же Мішаня, СВД, Гріша, Довгий...

Бойова охорона зайняла позиції. Поглянувши на БМ-ки, Горлиця зрозумів, що пакети¹ зведені, а навідники чекають лише координати. Єдиний, хто випадав з цієї картини, був Кок. Він поставив свою машину за добрих метрів двісті від позиції. «Утім, може, це й на краще, — майнуло в голові капітана. — Б/к все ж таки в кузові, не дрова».

Артобстріл посилювався раптово. На пагорбі з'явилася колона бронетехніки, яка рухалася в бік міста. Хтось із реактивників кинувся до машин, хтось почав згортати пакет на БМ-ці.

— Стояти! — гаркнув Горлиця, перекривши гуркіт вибухів. — До бою! Мішаня, дай наводку!

Бусольник кричав, а капітан повторював цифри для навідників. Він робив усе показово неквапливо та розмірено, хоч у його душі буяли і страх, і нетерпіння.

Солдати, побачивши, що їхній командир спокійний, повернулися до роботи. Вони уважно стежили за танками та об'їзною, де машини росіян могли з'явитися щомиті.

Єдиним, хто чекав наказу майже байдуже, був сорокап'ятирічний солдат з дивним позивним СВД, тобто Середа Віталій Денисович. Він воював кілька років

¹ Пакет — це установка, що складається із сорока напрямних труб, у яких, власне, і знаходяться ракети перед запуском.

в АТО навідником-реактивником. Навідник іншої машини, Гріша Павловський, хоч роками був старший за СВД, спочатку розгубився і не міг навестися, тож капітану довелося самому стати до прицілу. Коли пролунала команда «Усі ракети — вогонь!», небо пронизали залпи реактивних систем. СВД відстрілявся в півтора рази швидше за Павловського. Горлиця взяв це до уваги.

Тим часом ворожі танки, що з'явилися таки на горизонті, на ходу гатили з гармат, а російська піхота крила реактивників з автоматів та кулеметів.

Однак капітан був приємно здивований, навіть вражений тим, як швидко, відстрілявшись, солдати згорнули пакети, як спритно вони позастрибували в кабіни БМ-ок і в «Тойоту» і як майстерно чкурнули з-під вогню противника.

Це було б просто чудово, якби не одне «але»: Горлиця залишився на полігоні один. Сам. І по ньому одному тепер били звідусіль.

— Що мені робити? — почувся раптом здаля чийсь розпачливий зойк. Кок бігав з автоматом біля свого «Уралу» і вочевидь не знав, куди подітися й податися. — Що робити? — скрикував він.

— У машину! — надривним голосом наказав Горлиця і рвонув на зустріч. — За кермо!

З переляку Кок застрибнув у кабіну не з першого разу. Опинившись, нарешті, за кермом, він швидко підібрав капітана і взявся наздоганяти товаришів, які вже минали міст об'їзної. Дорога аж чорніла від вибухів і розривів.

— Палич, наші загинуть! — волав Кок. — Їх танчки розстріляють! І нас теж! Куди мені їхати?

— Прямо, — стримано відповів капітан. — Сьогодні ніхто з нас не загине, Андрію.

Кок навіть здивувався, як просто він чомусь повірив командирю. Повірив і поїхав у пелену чорного туману, де лютувала серед вибухів смерть. Тієї миті солдат ніби опинився у якомусь іншому вимірі. Він бачив усе, що відбувалося, немов збоку, відсторонено. Ось капітан опустив скло вантажівки до упору і просунув назовні ствол автомата, відкрив вогонь, прикриваючи своїх. Попереду мчала «Тойота». Раптом бус зупинився, мов на якусь невидиму перешкоду наткнувся. «Усе, — майнуло в голові капітана, — хана хлопцям». Але ж ні — неочікувано пасажирські дверцята відчинилися, на узбіччя вистрибнув Тихий і побіг на зустріч «Уралу». «Тойота» ж розчинилася у хмарі чорного диму...

Очуняв Кок, лише коли зрозумів, що повертає у ворота пожежної частини. Поруч у кабіні комбат про щось розмовляв з Тихим. Кок зарулив у бокс, вимкнув запалення. Якусь мить усі сиділи в повній тиші.

— Ну, ви як? — спитав СВД, відчинивши водійські дверцята й заглянувши до кабіни «Уралу».

— Га? — перепитав Кок, який з подивом роздивлявся одну з БМ-ок, що стояла поруч.

— З хрещенням нас, — усміхнувся Горлиця. — А де всі?

— Хто де, — доповів СВД. — Ми з Павловським, Сивий, Зампотех, ви і Тринадцятий — тут. Інші десь загубилися дорогою.